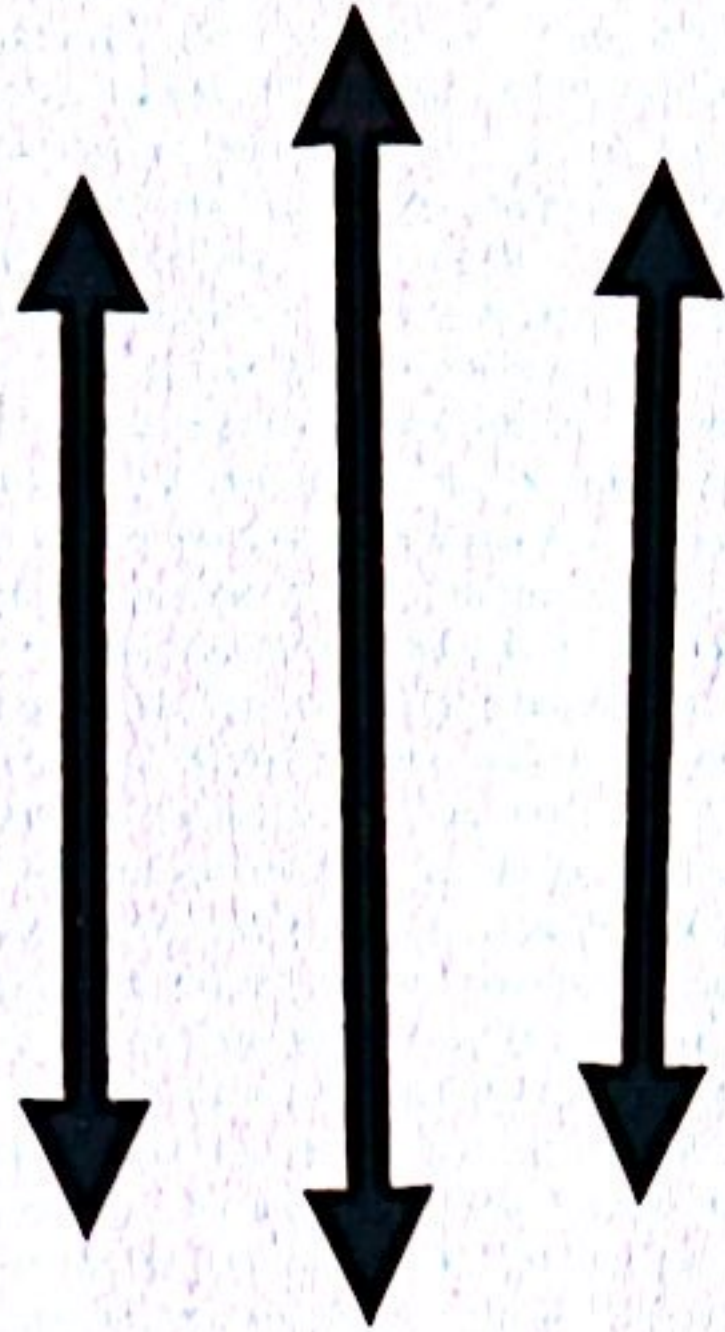

शुद्धोधन गाउँपालिका अध्यक्ष श्री कमलेश शरण चौधरीज्यू द्वारा
गाउँसभाको एघारौँ अधिवेशनमा प्रस्तुत

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम २०८३/०८४

शुद्धोधन गाउँपालिका

लवनी, कपिलवस्तु

मिति: २०८३/४/८

आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ मा समावेस गरिएका विषयगत नीतिहरू:

१. शैक्षिक प्रणाली सम्बन्धी नीति
२. स्वास्थ्य, आयुर्वेद तथा पोषण सम्बन्धी नीति
३. सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति
४. कृषि, पशुपंक्षी तथा सिचाई सम्बन्धी नीति
५. उद्योग तथा रोजगारी सम्बन्धी नीति
६. भवन तथा पूर्वाधार सम्बन्धी नीति
७. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति
८. राजस्व परिचालन तथा श्रोत अभिवृद्धि सम्बन्धी नीति
९. खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति
१०. महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी नीति
११. सुशासन प्रबर्द्धन तथा संस्थागत विकास सम्बन्धी नीति
१२. समन्वय र सहकार्य सम्बन्धी नीति

गाउँपालिका उपाध्यक्षज्यू, यस गरिमामय सभाका सभा सदस्य ज्यूहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, सञ्चारकर्मी लगायत उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु।

नेपाली जनताको लामो त्याग, बलिदान र संघर्षको माध्यमबाट प्राप्त संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा आधारित गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित भएको छु ।

ऐतिहासिक संविधान सभाबाट जारी भएको नेपालको संविधान अनुसार स्थापित स्थानीय तह मार्फत नागरिकका अधिकार स्थापित गर्ने यस अवसरमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको उज्यालो युगमा पुर्याउने क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै विभिन्न आन्दोलनका क्रममा घाइते, वेपत्ता नागरिकप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु । लोकतन्त्र र सामाजिक न्याय प्राप्तिको आन्दोलनको अगुवाइ गर्नुहुने अग्रजहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

नेपालको संविधान बमोजिम स्थापित स्थानीय तह अन्तर्गत दोस्रो कार्यकालको लागि तपाईं, हामी, म सबैलाई शुद्धोधन बासीले दरिलो आत्मविश्वासका साथ मत प्रकट गरी निर्वाचित गराउनु भएकोमा हार्दिक आभार तथा धन्यवाद प्रकट गर्दै शुद्धोधन बासीको मुहार चम्काइरहन हरेक पलमा प्रयासरत रहने प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछु ।

गाउँपालिकाको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा साँस्कृतिक विविधतालाई आत्मसात् गर्दै सन्तुलित र समन्यायिक विकासको बाटोमा अघि बढ्न गाउँपालिका सरकार दृढ छ । हामीहरु योजनाबद्ध र प्राथमिकताका आधारमा विकास निर्माणका कामहरु हुनुपर्छ भन्नेमा प्रतिवद्ध छौं ।

शुद्धोधन गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकास एवं समृद्धिका लागि देश विदेशमा रहनु भएका सम्पूर्ण विकास प्रेमी महानुभाव, बुद्धिजीवि वर्ग, नागरिक समाज, विभिन्न संघ संस्था, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार लाई विशेष सहयोग तथा लगानी गरिदिनुहुन शुद्धोधन बासीहरुको तर्फबाट सविनय अनुरोध गर्दछु ।

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु:-

चालु आर्थिक वर्ष शुद्धोधन गाउँपालिकाको लागि तीव्र विकासको वर्ष हुनेछ । यस अभियानमा सबै सरोकारवालाहरुको साथ र सहकार्यका लागि आह्वान समेत गर्दछु ।

गाउँबासीले अनुभूत गर्ने गरी विकासको प्रतिफल वितरण, शिक्षा प्राणालीमा परिमाणात्मक र गुणात्मक सुधार, कार्यक्रमगत आयोजना सम्पन्न, कृषि, पशुपालन, पर्यटन, उद्योग, व्यापार, व्यावसाय, लगानीको वातावरण, सुशासन, समावेशी विकास, दिगो विकास, सहस्राब्दी विकास लक्ष्य,

पालिकामा सरसफाई र हरियाली प्रवर्द्धन र नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग सहअस्तित्व, समन्वय र सहकार्यलाई प्राथमिकतामा राखिने छ । "विकसित र समृद्ध शुद्धोधन, सुखी र खुसी हरेक जन" भन्ने मूल नारालाई आत्मसात् गर्दै चालु आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको जानकारी गराउँदछु ।

शैक्षिक प्रणाली सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:-

१. विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार-बालबालिका विद्यालय प्रवेशको पहिलो आधार भन्ने नाराका साथ समग्र शिक्षा प्रणालीको सुधारका लागि स्पष्ट दृष्टिकोण, प्रतिवद्धता र लगनशीलताका साथ अगाडि बढिनेछ । यस क्षेत्रको सुधारका लागि कुनै प्रकारको बाहानावाजी, निहित स्वार्थ हाम्रा लागि स्वीकार्य हुने छैन । शिक्षा प्रणालीको सुधार हचुवाका भरमा होइन कि स्थापित मान्यताको जगमा टेकेर प्रष्ट दृष्टिकोणका साथ शैक्षिक विकासमा नयाँ र सृजनशील कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
२. शिक्षा प्रणालीलाई आर्थिक, सामाजिक रुपान्तरणको संवाहकको रुपमा विकास गर्नका लागि सबै तह एवं विधाको शिक्षामा समतामूलक पहुँचको सुनिश्चितता, गुणस्तरमा सुधार, अक्ल व्यवस्थापकीय क्षमताको विकास, असल अभ्यासहरूको आदान-प्रदान, शैक्षिक प्रणालीलाई जिम्मेवार, जवाफदेही, पारदर्शी, नतिजामुखी र उत्तरदायी बनाउँदै गाउँपालिकालाई शैक्षिक हवको रुपमा विकास गरिनेछ । यसका लागि शैक्षिक क्षेत्रमा आवश्यक सुशासन, सामुदायिक विद्यालय सवलीकरण, भौतिक पूर्वाधार निर्माण, समुदायको अपनत्व, सघन र नियमित अनुगमन, समन्वयात्मक प्रयास लगायतका शैक्षिक सुधारका कार्यक्रमहरू शिक्षा प्रणालीका स्थापित मान्यताका आधारमा संचालन गरिनेछ ।
३. सबै सामुदायिक तथा धार्मिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूलाई निशुल्क सेनेटरी प्याड वितरण र दिवा खाजा कार्यक्रमको गुणस्तरमा सुधार गरी निरन्तरता दिइनेछ ।
४. विद्यालय अनुगमन, विद्यार्थी भर्ना अभियान, सबै विद्यालयलाई पूर्ण सरसफाईयुक्त, हरियाली, एकीकृत र नतिजामा आधारित अनुगमन योजनाको निर्माण, विद्यालयका शिक्षक कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि तथा प्रोत्साहनका थप प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ । यसै गरी सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूको दुरी कम गर्दै सबै विद्यालयप्रति आम नागरिकको विश्वास र आकर्षण वृद्धि गर्न सामाजिक सचेतना अभियान संचालन गरिनेछ ।

५. गुरुकुल, गुम्बा, विहार, मदरसा, खुला एवं वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम संचालनका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ ।
६. विद्यालयमा सुशासन प्रवर्द्धनका लागि विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन हुन बाँकी रहेका विद्यालयहरूको विद्यालय व्यवस्थापन समिति पुनर्गठन टुङ्गाइनेछ ।
७. मदरसाहरूको शैक्षिक तथा भौतिक सुधारका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग सहयोगका लागि अपिल गरी अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८. संघ तथा प्रदेशको सहकार्यमा गाउँपालिकाभित्र आवश्यक रहेको क्याम्पस निर्माण गर्न आवश्यक कार्य प्रकृया अघि बढाइनेछ ।
९. लोपोन्मुख नेटुवा समुदायका विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयमा टिकाइ राख्न र आवश्यक शैक्षिक सामग्रीहरूमा सहयोग पुग्ने गरी विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०. आधारभूत तहका विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयमा नियमित र पूर्ण भर्ना गराउन प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
११. विद्यालयका सम्पूर्ण विवरण IEMIS मा अद्यावधिक गरी बजेट वितरणमा यसलाई प्रयोग गरिनेछ । IEMIS लाई विश्वसनीय बनाइनेछ ।
१२. शिक्षक, विद्यार्थी तथा विद्यालय सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१३. गुणस्तर सुधारका लागि शिक्षक/कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१४. निःशुल्क पाठ्यपुस्तक वितरण तथा आधारभूत तहमा अध्ययन गर्ने दलित छात्र र सम्पूर्ण छात्राहरूलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था संचालन गरिनेछ । साथै स्थानीय पाठ्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्दै निःशुल्क पुस्तक उपलब्ध गराइनेछ ।
१५. अधुरा तथा क्रमागत आयोजना अन्तर्गतका शैक्षिक भवनको निर्माण गर्ने कार्यलाई महत्व दिइनेछ ।
१६. विद्यार्थीको प्रतिभा पहिचान गर्ने उद्देश्यले पालिका स्तरीय रनिङ्गशिल्ड लगाएतका विभिन्न अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ । जिल्ला, प्रदेश तथा राष्ट्रिय स्तरमा हुने खेलकुद कार्यक्रममा विद्यार्थीको सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ ।

स्वास्थ्य, आयुर्वेद तथा पोषण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:-

१. गाउँपालिका भित्रका नागरिकको स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको समतामूलक पहुँच सुनिश्चितता गर्ने कामलाई निरन्तरता दिइनेछ । गाउँपालिका भित्रका सबै वर्थिङ्ग सेन्टरहरुको गुणस्तर सुधार तथा कर्मचारी व्यवस्थापन गरी सुरक्षित मातृत्वको हकलाई सुनिश्चित गरिनेछ । आवश्यकताको आधारमा मापदण्ड पुरा गरी अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरुमा समेत वर्थिङ्ग सेन्टर स्थापना र संचालन गरिनेछ ।
२. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको क्षमता अभिवृद्धिको लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । उत्कृष्ट स्वयंसेविका तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
३. प्रजनन स्वास्थ्य, सुरक्षित मातृत्व, बाल तथा शिशु स्वास्थ्य सेवाहरुको सवलीकरण गरिनेछ ।
४. निर्माणाधीन वडा नं. ४ को वर्थिङ्ग सेन्टर सहितको विठुवा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण कार्यलाई सम्पन्न गरी संचालन गरिनेछ र वडा नं. ६ अन्तर्गतको बाँसखोर स्वास्थ्य चौकीको भवन निर्माण कार्यलाई सम्पन्न गरी संचालन गरिनेछ ।
५. मौजुदा स्वास्थ्य चौकी तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरुको व्यवस्थापनलाई सुधार गरी भरपर्दो स्वास्थ्य सेवा केन्द्रका रुपमा रुपान्तरण गरिनेछ । शुद्धोधन गाउँपालिका वडा नं. ३ मा रहेको १० शैया अस्पतालको निर्माण कार्य सम्पन्न भइसकेको हुँदा उचित व्यवस्थापन सहित संचालन गरिनेछ ।
६. विद्यालय तथा विद्यालय बाहिर रहेका सम्पूर्ण किशोरीहरुका लागि निःशुल्क आईरन चक्री वितरण तथा अन्य कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७. धुम्रपान, मद्यपान, लागुऔषध सेवन र दुर्व्यसनीलाई न्यूनीकरण गर्न विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ । गाउँपालिकाभित्र रहेको आयुर्वेद औषधालयको स्तरोन्नती का साथै आयुर्वेद प्रति जनविश्वास बढाउन सचेतनामूलक कार्यहरु गर्दै मानसिक स्वास्थ्यलाई समेत मध्यनजर गर्दै योग, ध्यान, साधना केन्द्र र प्राकृतिक चिकित्सक सेवा संचालन गर्नुको साथै नसर्ने रोग व्यवस्थापनका लागि स्वस्थ जीवनशैली सम्बन्धी अभियानहरु संचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

८. स्वास्थ्य चौकीमा रहेका प्रयोगशालाहरुको दिगोपनाका लागि प्रयोगशालाहरुको सुधार गर्दै आवश्यक थप सामग्रीहरुको व्यवस्था गरिनेछ । नागरिकहरुलाई प्रयोगशाला सेवामा छुट प्रदान गरी सबै नागरिकको पहुँचलाई सुनिश्चित गरिनेछ । साथै एम्बुलेन्स सेवामा सबै नागरिकहरुको पहुँचलाई सुनिश्चित गर्दै भाडामा सहूलियत प्रदान गरिनेछ ।
९. स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम वारे सबै नागरिकमा चेतना अभिवृद्धि गरिनेछ । साथै स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई गाउँपालिकाभित्र अनिवार्य गर्न आवश्यक सहयोग र सहजीकरण गरिनेछ ।
१०. गाउँपालिका स्तरको महामारी, रोग नियन्त्रण तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि आकस्मिक योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ । महामारी तथा प्राकृतिक प्रकोपको व्यवस्थापन गर्न पालिका स्तरमा कोष स्थापना गरिनेछ ।
११. स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने दर बढाई मातृ तथा नवशिशु स्वास्थ्य र पोषण स्थितिमा सुधार ल्याउन स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउन आउने आमाहरुलाई थप प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ । स्वास्थ्य चौकी मार्फत सुत्केरी हुने दरलाई शत प्रतिशत पुर्‍याउन गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१२. स्वास्थ्य सेवा तथा परामर्शमा सम्पूर्ण नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गर्न र स्वास्थ्य स्थितिवारे जानकारी दिलाउने उद्देश्यले गाउँपालिकास्तरीय स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
१३. गाउँपालिका अन्तर्गत गर्भवती महिलाहरुलाई निःशुल्क क्याल्सियम चक्री वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिई आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
१४. बहुक्षेत्रीय पोषण योजना तेश्रोको लक्ष्य अनुरूप महिला तथा बालबालिकाको पोषण अवस्था सुधार गर्न स्वास्थ्य शिक्षा, खानेपानी तथा सरसफाई, कृषि तथा पशुपंक्षी, महिला तथा बालबालिका र सुशासन क्षेत्र विच समन्वय गर्दै बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम संचालन गरी पोषण मैत्री स्थानीय शासन प्रणाली सुदृढ गरिनेछ ।
१५. बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन, अनुगमन तथा श्रोत व्यवस्थापनका लागि संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीच समन्वय सुदृढ गर्दै विकास साझेदार, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज तथा समुदायको सहकार्यमा दिगो पोषण प्रणाली विकास गरिनेछ ।

सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाहरुलाई क्रमशः डिजिटल, पारदर्शी, छिटोछरितो र सेवाग्राहीमैत्री बनाइनेछ ।
२. गाउँपालिकामा **Digital Governance (E-Governance)** प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै कार्यालयका सबै शाखामा सूचना प्रविधिको प्रयोग विस्तार गरिनेछ ।

३. गाउँपालिकाको आधिकारिक वेबसाइट, मोबाइल एप तथा सामाजिक सञ्जाल मार्फत नागरिकलाई सूचना, सेवा तथा सार्वजनिक सूचना सहज रूपमा उपलब्ध गराइनेछ।
४. डिजिटल नागरिक सहायता केन्द्र (Digital Citizen Help Desk) स्थापना गरी अनलाइन सेवा, गुनासो व्यवस्थापन तथा सुझाव प्रणाली सञ्चालन गरिनेछ।
५. विद्युतीय हाजिरी (Biometric Attendance) तथा कार्यालय व्यवस्थापन प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ।
६. सबै शाखाबाट प्रवाह हुने सेवा तथा अभिलेखलाई क्रमशः **Paperless Office** अवधारणाअनुसार डिजिटल अभिलेख (Digital Record Management) मा रूपान्तरण गरिनेछ।
७. गाउँपालिकाको GIS (Geographic Information System) लाई भूमि, पूर्वाधार, सडक, खानेपानी, कृषि तथा विपद् व्यवस्थापनसँग आवद्ध गरी योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमनमा प्रयोग गरिनेछ।
८. सबै वडाहरूमा उच्च गतिको इन्टरनेट तथा नेटवर्क प्रणाली सुदृढ गरी सूचना आदान-प्रदानलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।
९. **Cyber Security** लाई प्राथमिकतामा राखी डेटा सुरक्षा, नियमित ब्याकअप तथा साइबर जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ।
१०. कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूलाई सूचना प्रविधि सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
११. गाउँपालिकाका विद्यालयहरूमा डिजिटल शिक्षा तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला सुदृढ गर्न आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ।
१२. गाउँपालिकाको Integrated Management Information System (MIS) लाई थप व्यवस्थित गरी योजना, राजस्व, लेखा, जिन्सी तथा प्रशासनसँग आवद्ध गरिनेछ।
१३. नागरिकलाई QR Code तथा Online Payment मार्फत राजस्व तथा सेवा शुल्क भुक्तानी गर्ने व्यवस्था विस्तार गरिनेछ।
१४. सार्वजनिक खरिद, योजना अनुगमन तथा सार्वजनिक सूचना प्रकाशनमा डिजिटल प्रणाली को प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
१५. गाउँपालिकाको CCTV निगरानी प्रणाली आवश्यक सार्वजनिक स्थान तथा कार्यालय परिसरमा विस्तार गरिनेछ।

१६. स्थानीय युवालाई डिजिटल सीप, कम्प्युटर, ग्राफिक्स, वेब डिजाइन, डिजिटल मार्केटिङ तथा आधारभूत प्रोग्रामिङ सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी रोजगारी तथा उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
१७. कृत्रिम बुद्धिमत्ता (AI), ड्रोन, GIS तथा रिमोट सेन्सिङ जस्ता नवीन प्रविधिको प्रयोग योजना, कृषि, विपद् व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाहमा क्रमशः विस्तार गरिनेछ ।

कृषि, पशुपंक्षी तथा सिँचाई सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

१. गाउँपालिकाभित्रको कृषियोग्य जमिनको पहिचान र संरक्षण गर्दै कृषि उत्पादनको क्षेत्रको विविधीकरण तथा विशिष्टिकरण मार्फत गाउँपालिकालाई कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन समुदाय, प्रदेश र संघीय सरकारको सहकार्यमा आवश्यक रणनीति तय गरिनेछ ।
२. अर्गानिक तरकारी उत्पादन सहूलियत कार्यक्रम संचालन गरी कृषि कार्यमा आम नागरिकको सहभागितालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिका भित्रका महत्वपूर्ण ताल, तलैया, कुवा र पोखरी लगायत प्राकृतिक जलाशय संरक्षण गरी मत्स्य उत्पादनमा उपयोग गरिनेछ ।
४. पुराना सिँचाई प्रणालीको संरक्षण गरी नयाँ सिँचाई प्रणालीको व्यवस्था गर्दै जग्गाहरु वाँझो राख्न नपाउने व्यवस्थालाई कार्ययोजना सहित कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
५. कृषि हाटबजारलाई व्यवस्थित तरिकाले संचालन गरिनेछ । कुनै व्यक्ति तथा संस्थाले सार्वजनिक निजी साझेदारीको अवधारणा अनुसार हाटबजार संचालन गर्न चाहेमा आवश्यक प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराइने छ ।
६. व्यवसायिक रुपमा काम गर्ने किसानलाई गाउँपालिकाले सम्मान गर्नेछ । माग र आवश्यकताका आधारमा कृषि तथा पशुपंक्षी विकास तालिम संचालन गरिनेछ ।
७. दुग्ध व्यवसायलाई प्रोत्साहन गर्न यस गाउँपालिका अन्तर्गत दुग्ध विकास संस्थानसँग समन्वय गरी एक दुग्ध चिस्यान केन्द्रको स्थापना तथा संचालन गर्ने नीति लिइनेछ साथै यस गाउँपालिकाको कृषि सामग्रीहरुको दीर्घकालीन संरक्षण गर्ने हेतुले कृषि चिस्यान केन्द्रको स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
८. विदेशबाट फर्की आएका युवाहरुलाई समेत लक्षित गरी युवालक्षित कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
९. नेपाल सरकारले प्रमाणित गरेको धान, मकै, गहुँ, तोरी तथा तरकारीको बीउमा अनुदान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । दर्ता भएको कृषक समूह, कृषि सहकारी तथा कृषि

फर्महरुलाई दानामा अनुदान दिइनेछ ।

१०. जैविक मललाई प्रोत्साहन एवं पर्यावरण संरक्षण गर्न खेतमा धान तथा गहुँको भूसमा आगो लगाउने कार्यलाई नियन्त्रण गरिनेछ । कृषि तथा पशु व्यवसाय दर्ता, नविकरण, सिफारिसमा लाग्ने सिफारिस दस्तुर निःशुल्क गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
११. कृषि उपजमा प्रयोग गरिने रासायनिक मल, जैविक विषादी र प्राङ्गारिक मलको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । स्थानीय कृषकहरूसँग जोडिएका रैथाने बीउ विजन, ज्ञान, सीप र प्रविधिलाई संरक्षण गरिनेछ ।
१२. पशुपंक्षी दानामा प्रयोग हुने मकै स्थानीय तवरले उपलब्ध हुने सुनिश्चित गरिनेछ । पशुजन्य उत्पादन स्वास्थ्य र गुणस्तरीय बनाउनका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१३. भूमिको चक्कावन्दीलाई प्रोत्साहन गरी करार खेती, सहकारी खेती र सामूहिक खेती गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ ।
१४. गाई र भैसीमा खोरेत, भ्यागुते, बाखामा पि.पि.आर, कुखुरामा रानी खेत र गम्बोरो तथा बंगुरमा स्वाइन फिवर विरुद्धको खोप कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ ।
१५. गाउँपालिका भित्रमा ठुला घोला तथा कुलोहरुमा सरसफाई कार्यक्रम संचालन गरी सिँचाइ प्रणालीलाई चुस्त दुरुस्त रूपमा राखिनेछ । आवश्यकताका आधारमा विभिन्न ठाउँमा रहेका सिँचाइ बोरको संरक्षण/मर्मत तथा नयाँ सिँचाइ बोर निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६. गाउँपालिकाबाट कृषकहरुको मागका आधारमा ७०/३० को लागत साझेदारीमा स्प्रेयर ट्याङ्की वितरण गरिनेछ ।
१७. गाउँपालिका भित्रका छाडा चौपाय व्यवस्थापनका लागि मापदण्ड बनाई अन्तर स्थानीय तह समन्वय तथा सहकार्य गर्दै उचित र दिगो व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१८. तुलनात्मक लाभ एवं उच्च मुल्य वाली तथा वस्तुको बजारीकरण गरी निर्यात प्रवर्धन गर्ने ।

उद्योग तथा रोजगारी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:-

१. उद्योगी तथा व्यावसायीलाई व्यावसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व निर्वाह गरी गाउँपालिकाको समग्र विकासमा सहभागी हुन प्रेरित गरिनेछ ।

२. तोकिएको मापदण्ड पुरा नगरेका, दर्ता नभई संचालनमा रहेका व्यापार तथा व्यावसायलाई दर्ता प्रकृत्यामा ल्याइनेछ । व्यापार व्यावसायमा लाग्ने करको दायरालाई विस्तार गरी सम्पूर्ण व्यापारी तथा व्यावसायीहरूलाई करको दायराभित्र ल्याइनेछ ।
३. गाउँपालिकाभित्रका नागरिकहरूको वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित समस्याहरूलाई समाधान तथा निकासका लागि यस आर्थिक वर्ष देखि सुरक्षित वैदेशिक रोजगार (सामी) कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
४. गाउँपालिकाभित्र रहेका व्यापार तथा व्यावसायको सघन रूपमा अनुगमन गरी गुणस्तर सुधार गरिंदै लगिनेछ । साथै कालोबजारी, कार्टेलिङ्ग, एकाधिकार तथा उपभोक्ता अधिकार विपरित कार्य गर्ने व्यापारीहरूलाई कारवाहीको दायरामा ल्याइनेछ ।

भवन तथा पूर्वाधार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:-

१. गाउँपालिकाभित्रका अधुरा तथा क्रमागत आयोजना अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिई आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
२. सडक यातायात गुरुयोजना बमोजिम गाउँपालिका क्षेत्रभित्रमा आवश्यकताका आधारमा सडक निर्माण तथा सडक स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ । जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजना तयार गरी जग्गा एकीकरण, जग्गा विकास, बस्ती विकास र सम्पदा संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।
३. विभिन्न आयोजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन तथा डि.पि.आर तयार गरी सामाजिक, आर्थिक र वातावरणीय दृष्टिकोणबाट सम्भाव्य आयोजनाहरूको कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
४. भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरूको गुणस्तर कायम गर्ने कार्य प्रभावकारी बनाउन उपभोक्ता समिति र अनुगमन समितिलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
५. उचित सहरी विकास मापदण्ड बनाई लागु गरिनेछ, भूकम्प प्रतिरोधी भौतिक संरचनाको निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
६. गाउँपालिकामा विद्युत सेवालाई भरपर्दो र गुणस्तरीय बनाउनको लागि विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरी विद्युत पोल र ट्रान्सफर्मर जडान, सडक बत्ती व्यवस्थापन लगायतका पूर्वाधार निर्माणको कामलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
७. जनसहभागितामा आधारित भौतिक पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ, स्वामित्व हस्तान्तरण भईसकेका तथा हुने आयोजनाहरूमा जनताको अपनत्वको भावना विकास हुने अवस्थाको

सृजना गरिनेछ । उपभोक्ता समितिमार्फत हुने निर्माणका कामको लागत वा श्रम सहभागिता १० प्रतिशत रहने गरी योजनाको सम्झौता गरिने र नेपाल सरकारको आर्थिक कानून वमोजिम कर कट्टी गरी रकम भुक्तानी गरिनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:-

१. विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना र जोखिम न्यूनीकरण तयारीको कार्य गरिनेछ । विपद् न्यूनीकरणका लागि पूर्व सूचना प्रणाली सम्बन्धी कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । पालिकास्तरमा रहेको विपद् व्यवस्थापन कोषमा यस आर्थिक वर्षमा थप रकम व्यवस्था गरी निरन्तर कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२. जैविक र अजैविक फोहोरलाई उत्पादन तहदेखि नै वर्गीकरण गरी छुट्टाछुट्टै संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । जैविक मलबाट घरमा कम्पोष्ट मल बनाउन प्रेरित गरी करेसावारीमा तरकारी खेती गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३. यस गाउँपालिका अन्तर्गत हरेक वडामा एक हरित उद्यान पार्क निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ । सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण वडा समिति र समुदायको सहभागितामा गरिनेछ ।
४. सडक, नाली र खुल्ला स्थानमा फोहोर फाल्नेलाई कारवाही गरिनेछ । सो को प्रभावकारी अनुगमन व्यवस्था मिलाइनेछ । सरसफाई र फोहोर व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित बनाउन वडा स्तरमा फोहोर व्यवस्थापन तथा अनुगमन समिति गठन गरी प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
५. आगलागिजन्य घटनाको क्षति न्यूनीकरण गर्न कार्यालयमा रहेको फायर ट्याङ्करको प्रयोग गर्दै अन्तर स्थानीय तह समन्वय र सहकार्य गरी वारुणयन्त्र समेत व्यवस्थापन गरिनेछ ।
६. गाउँपालिका भित्र रहेका सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गाहरूको पहिचान गरी संरक्षण गर्ने र सो जग्गाहरूमा वृक्षारोपण कार्य गरी पर्यावरण संरक्षण सँगै सुन्दरीकरणमा जोड दिइनेछ ।

राजस्व परिचालन तथा श्रोत अभिवृद्धि सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:-

१. शुद्धोधन गाउँपालिकाभित्र रहेका इट्टा उद्योग, फ्याक्ट्री लगायत अन्य विभिन्न उद्योग व्यवसाय पुर्जीगत लगानी, उत्पादन, निर्यात, लाभ र आर्थिक कारोबारको आधारमा आपसी समझदारीमा वार्षिक व्यावसाय कर लगाइनेछ ।

२. व्यवसाय करको दर र दायरा बढाउने र बढी भन्दा बढी व्यावसायीहरूलाई कर तिर्न प्रोत्साहन गर्न विविध कार्यक्रम सहित कर जागरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । राजस्व संकलन कार्यलाई व्यवस्थित गरी सूत्र मोड्यूलमा आधारित रही बडा कार्यालयहरूबाट व्यवस्थित कर, दस्तुर तथा शुल्क असुल गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
३. करदाता विवरण डिजिटल प्रविधिमा आवद्ध गरी प्रत्येक करदाताको स्मार्ट ट्याक्स अकाउण्ट बनाई लागु गरिनेछ । समयमै कर भुक्तानीलाई व्यवस्थित बनाउन एस.एम.एस. प्रविधिबाट करदातालाई सूचना उपलब्ध गराइनेछ ।
४. वार्षिक रुपमा व्यवसाय कर असुली कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन "व्यवसाय कर तिरौं आर्थिक, सामाजिक र भौतिक विकासमा सरिक हौं" भन्ने नाराका साथ बडा समिति र टोल विकास संस्थालाई अभिमुखीकरण सहित सशक्त बनाइ परिचालन गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

१. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, उपभोक्ता समिति र स्थानीय नागरिकको सहभागिता र लागत साझेदारीमा खानेपानी तथा सरसफाईको सेवा क्षेत्र विस्तार र सेवास्तर वृद्धिका लागि आवश्यक प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।
२. सुरक्षित खानेपानीयुक्त समुदाय घोषणा कार्यक्रम लागु गरिनेछ । गाउँपालिकाभित्र रहेका घरधुरीमा पानी जाँच कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।
३. "फोहोर मैलाको व्यवस्थित वर्गीकरण गर्दै उचित व्यवस्थापन गरौं पर्यावरण संरक्षणमा योगदान पुऱ्याउं" भन्ने नाराका साथ खानेपानी उपभोक्ता तथा सरसफाई समितिहरूको साझेदारीमा जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम मार्फत सरसफाईलाई दीगो बनाउन तालिम तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमलाई टोल विकास संस्था मार्फत बस्तीस्तरमा पुर्याइनेछ ।
४. विद्यालय स्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी कार्यक्रम लागु गरिनेछ । सुरक्षित खानेपानीयुक्त समुदाय घोषणा कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
५. ह्याण्ड पाइपको आर्सेनिक परीक्षण गरिनेछ । पूर्ण सरसफाई उन्मुख गाउँपालिका सम्बन्धी कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी नीति

१. शुद्धोधन गाउँपालिकामा महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक विरुद्ध हुने सबै प्रकारका विभेद, शोषण र अन्यायको अन्त्य गरी सम्य र समतामूलक समाज निर्माणका लागि विभिन्न अभियानहरु संचालन गरिनेछ ।
२. गाउँपालिका भित्र हुने बालश्रम अन्त्य गर्ने र यस गाउँपालिका भित्र दाईजो प्रथालाई निरुत्साहित गर्न सरोकारवाला संग समन्वय र सहकार्य गरी आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाभित्र रहेका अपाङ्ग, अशक्त तथा अनाथ महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिकलाई विशेष संरक्षणको व्यवस्था गरिनेछ ।
४. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यलाई समयमै र प्रभावकारी रुपमा वितरण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ साथै अपाङ्ग र ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरण कार्यक्रमलाई डिजिटल प्रविधि मार्फत सहज गरिनेछ ।
५. गाउँपालिकाभित्र बसोबास गर्ने असहाय, एकल महिला, विधुवा तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि व्यक्तिगत सीप विकास सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. गाउँपालिकाभित्र रहेका अपाङ्ग व्यक्तिहरुलाई आवश्यकताको पहिचान गरी प्राथमिकताको आधारमा अपाङ्गमैत्री आवश्यक सामग्री वितरण कार्य गरिनेछ ।
७. 'विहेबारी २० बर्ष पारी' भन्ने नाराका साथ यस पालिकाभित्र हुने बालविवाहलाई निरुत्साहन गरिनेछ ।

सुशासन प्रबर्द्धन तथा संस्थागत विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरु:

१. शुद्धोधन गाउँपालिकालाई प्रविधिमैत्री गाउँपालिकाको रुपमा पहिचान गराउन डिजिटल गाउँपालिकाको रुपमा विकास गरिने नीति लिइनेछ । त्यसका लागि प्रत्येक वडा कार्यालयहरुका डिजिटल नागरिक वडापत्र जडान गरिनेछ ।
२. शुद्धोधन गाउँपालिकाको वित्तीय कारोवारलाई कम्प्युटराइज गरी थप प्रभावकारी र व्यवस्थित गरिनेछ । वडास्तरबाट संकलन हुने राजश्वलाई पारदर्शी एवं प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाको केन्द्रीकृत प्रणालीमा आवद्ध गरी थप व्यवस्थित बनाइनेछ ।
३. व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा प्रणालिलाई थप प्रभावकारी बनाउन कर्मचारीलाई विभिन्न किसिमको तालिमहरुको संचालन गरी उच्चकोटीको प्रविधि अवलम्बन गर्ने नीति लिइनेछ

४. कालोवजारी नियन्त्रण गर्न अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरिनेछ र आवश्यक मापदण्ड बनाई त्यस्तो कार्यलाई दण्डित गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ ।
५. व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षालाई प्रभावकारी बनाउन विभिन्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहीतामा अभिवृद्धि गर्न गाउँपालिकाले लिएको समग्र नीति र संचालित कार्यक्रम तथा आयोजनाले पारेको सामाजिक प्रभाव लेखाजोखा गर्ने गरी सामाजिक परीक्षण र सबै आयोजना तथा कार्यक्रमहरूमा सार्वजनिक परीक्षण/खर्च सार्वजनीकरण र वडा क्षेत्रगत रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्न गरिनेछ ।
७. आन्तरिक लेखा परीक्षण पद्धतिलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । लेखा समितिलाई थप सक्रिय बनाइ कार्यालयको बेरुजुलाई अद्यावधिक गर्दै बेरुजु न्यूनीकरण र बेरुजु फछ्छौट कार्यलाई नियमित गरिनेछ ।
८. कार्यालयका सवारी साधन र कार्यालय उपकरणहरूको को मितव्ययी ढंगबाट परिचालन एवं व्यवस्थापन गरिनेछ ।
९. सूचनामा पहुँच वृद्धि गर्न गाउँपालिकामा जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । गाउँपालिकाको भौगोलिक सूचना प्रणालीलाई अद्यावधिक गर्दै योजना तर्जुमा र राजश्व परिचालन गरिनेछ ।
१०. गाउँपालिकाको संस्थागत विकास गर्न तथा सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहीतालाई प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक ऐन, नियम, नीति निर्देशिकाको तर्जुमा तथा समयसापेक्ष परिमार्जन गरी कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ । गाउँपालिकाबाट जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीलाई गरिने कागजी पत्राचारलाई निरुत्साहित गरी एस.एम.एस तथा इमेल प्रणालीलाई थप प्रभावकारी गराइनेछ ।
११. सेवाग्राहीको गुनासो सुन्न हरेक वडामा गुनसो सुन्ने प्रतिनिधिको व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै गाउँपालिकामा समेत गुनासो व्यवस्थापनलाई अझ बढी व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१२. शुद्धोधन गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहको कार्यचापलाई मध्यनजर गर्दै अतिरिक्त समयमा समेत सेवा प्रवाहलाई चुस्त र दुरुस्त बनाई राख्न राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको मनोबल उच्च पार्नका लागि मौद्रीक तथा गैर मौद्रीक प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरू उपलब्ध गराइनेछ ।

१३. क्षतिपूर्ति सहितको नागरिक वडापत्रको प्रभावकारिता वृद्धी गर्न श्रव्य दृश्य प्रविधिमा आधारित नागरिक वडापत्र तयार गरिनेछ । नागरिक वडापत्रलाई सबै तह तप्का तथा वर्गको पहुँचमा पुऱ्याउने तर्फ आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
१४. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको आचारसंहिताको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । स्थानीय तहवाट प्रदान गरिने सेवाको गुणस्तरमा सुधार गर्दै प्रक्रिया सरलिकृत गर्ने र सेवामा सर्वसाधारण जनताको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
१५. आफ्ना काम कारवाही तथा निर्णयहरुको नियमित प्रकाशन गरी सुसुचित गर्ने नीति लिइनेछ । शुद्धोधन गाउँपालिकालाई भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलताको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६. शुद्धोधन गाउँवासीलाई न्यायिक अनुभूति दिलाउन न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुका लागि विभिन्न किसिमका तालिम तथा कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याइनेछ ।
१७. गाउँपालिकाको आवधिक योजना तथा मध्यमकालीन खर्च संरचना अन्तर्गत रहि बजेट तथा कार्यक्रम विनियोजन गरिनेछ ।
१८. गाउँपालिकाको सीमा क्षेत्रमा डिजिटल स्वागत बोर्ड जडान गरिनेछ ।

समन्वय र सहकार्य सम्बन्धि नीति

१. गौतम बुद्धको जन्मस्थल शुद्धोधन गाउँपालिकाको पवित्र स्थलको समग्र समृद्धिको लागि कृषि, पर्यटन, सिंचाई, उद्योग, शिक्षा, स्वास्थ्य लगाएतका क्षेत्रमा अधिक लगानी गर्न देशविदेशमा रहनु भएका महानुभाव, स्वदेशी तथा विदेशी सङ्घ संस्था, उद्योगी व्यापारीसँग समन्वय गर्दै लगानी भित्र्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२. यस गाउँपालिका र अन्य पालिकाबीच समन्वय तथा सहकार्य मार्फत संचालन हुने साझा हितका विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमको विषयमा सिमाना जोडिएका तथा अन्य पालिकाहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

अन्त्यमा, यस गाउँपालिकाले तर्जुमा गरेका नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयन मार्फत गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोच, उद्देश्य र प्राथमिकता हासिल गर्दै गाउँपालिकाको दिगो शान्ति, विकास गर्दै समृद्ध बनाउन योगदान पुर्याउनुहुने सभाका सदस्य ज्यूहरु, सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारी, विषयगत समितिका पदाधिकारीहरु, बुद्धिजीवी, समाजसेवी, प्राध्यापक, शिक्षक, सञ्चारकर्मी लगायत सबैलाई हार्दिक धन्यवाद दिंदै माया,

सम्मान, कर्तव्य र अधिकार सहितको सभ्य र सु संस्कृत समाज निर्माण गर्न सबैको साथ,
सहयोग र सहकार्यको अपेक्षाका साथ विदा माग्दछु ।

धन्यवाद
कमलेश शरण चौधरी
गाउँपालिका अध्यक्ष
शुद्धोधन गाउँपालिका, कपिलवस्तु ।